

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет природничих наук

Кафедра хімії середовища та хімічної освіти

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ТА ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ

Освітня програма «Лабораторна діагностика біологічних систем»

Спеціальність 091 Біологія

Галузь знань 09 Біологія

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “30” серпня 2020р.

м. Івано-Франківськ - 2020

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Безпека життєдіяльності та цивільний захист
Освітня програма	Лабораторна діагностика біологічних систем
Спеціалізація (за наявності)	-
Спеціальність	091 Біологія
Галузь знань	09 Біологія
Освітній рівень	бакалавр
Статус дисципліни	вибіркова
Курс/семестр	1/1
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 14 год. Практичні заняття – 16 год. Самостійна робота – 60 год
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	www.d-learn.pnu.edu.ua
2. Опис дисципліни	
Мета та цілі дисципліни	
<p>Метою викладання навчальної дисципліни “Безпека життєдіяльності і цивільний захист” є формування у студентів сучасних знань з безпеки життєдіяльності і цивільного захисту та формування необхідних у майбутній практичній діяльності фахівців умінь і навичок вирішення завдань захисту людей і середовища їх проживання.</p> <p>Завдання вивчення дисципліни передбачає опанування знаннями, вміннями та навичками вирішувати професійні завдання з обов’язковим урахуванням галузевих вимог щодо забезпечення безпеки персоналу та захисту населення в небезпечних та надзвичайних ситуаціях і формування мотивації щодо посилення особистої відповідальності за забезпечення гарантованого рівня безпеки функціонування об’єктів галузі, матеріальних та культурних цінностей в межах науково-обґрунтованих критеріїв прийнятного ризику.</p> <p>Дисципліна “Безпека життєдіяльності і цивільний захист” орієнтована на здобуття студентом компетенцій, знань, умінь і навичок для здійснення професійної діяльності за спеціальністю з урахуванням ризику виникнення техногенних аварій й природних небезпек, які можуть спричинити надзвичайні ситуації та привести до несприятливих наслідків на об’єктах господарювання, а також формування у студентів відповідальності за особисту та колективну безпеку.</p>	
Компетентності	
<p>Загально-професійні (С4): знати основні положення щодо організації лабораторної служби, обладнання робочого місця відповідно до правил техніки безпеки, основ охорони праці та охорони праці в галузі в лабораторіях різного профілю, здатність застосовувати сучасні методи роботи в лабораторіях різного</p>	

профілю з відповідною апаратурою, вимірювальними приладами, лабораторним посудом, інструментарієм тощо з дотриманням правил техніки безпеки, основ охорони праці та охорони праці в галузі, проводити розрахунки та виготовляти розчини різної концентрації з дотриманням правил техніки безпеки, основ охорони праці та охорони праці в галузі.

Програмні результати

ПР14. **Здатність знаходити та використовувати інформацію** з різних джерел (електронних, письмових) згідно з задачею.

ПР19. **Здатність** застосовувати на практиці понятійний апарат екології; здатність описувати біотопи шляхом аналізу екологічних факторів; будувати екологічні ніші.

ПР30. **Визначити** поглинуту дозу організмом (тваринним, рослинним) від певного виду іонізуючого опромінення за умов зовнішнього опромінення методом вимірювання та розрахунку. Визначити поглинуту окремим органом дозу від заданого інкорпорованого радіонукліду методом вимірювання та розрахунку.

3. Структура дисципліни

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1	Тема 1. Категорійно-понятійний апарат з безпеки життєдіяльності і цивільного захисту. Ризик, як кількісна оцінка небезпек.	Оцінювати модель життєдіяльності людини та методологічні основи безпеки життєдіяльності і ЦЗ. Розбиратися в номенклатурі, класифікації та ідентифікації небезпек. Оцінювати ризик як величину небезпеки. Прогнозувати умови виникнення небезпечних ситуацій та побутового травматизму. Оцінювати критерії переходу небезпечної події в надзвичайну ситуацію.	Тести, контрольні запитання, завдання для індивідуальної роботи, завдання для самостійної роботи.
2	Тема 2. Природні загрози, характер їхніх проявів та дії на людей, тварин, рослин, об'єкти економіки.	Встановлювати причини та характер виникнення природних небезпек, знати їхній вплив на людей, тварин, рослин, об'єкти економіки. Розробляти заходи, спрямовані на запобігання природним небезпекам та мінімізацію їх негативних наслідків. Характеризувати	Тести, контрольні запитання, завдання для індивідуальної роботи, завдання для самостійної роботи.

		небезпечні геологічні процеси і явища, небезпечні метеорологічні та гідрологічні явища і процеси..	
3	Техногенні небезпеки та їхні наслідки. Аварії на потенційно-небезпечних об'єктах.	Розуміти причини та характер виникнення техногенних небезпек. Прогнозувати обстановки та планувати заходи захисту в зонах радіоактивного, хімічного і біологічного зараження. Оцінювати техногенні небезпеки, промислові аварії, катастрофи та їхні наслідки, аварії на транспорті, гідродинамічні та радіаційні аварії, хімічну небезпеку, небезпеку ураження людини електричним струмом.	Тести, контрольні запитання, завдання для індивідуальної роботи, завдання для самостійної роботи.
4	Тема 4. Пожежна безпека.	Розуміти основні поняття і визначення пожежної безпеки та загальні схеми забезпечення пожежної безпеки, процеси горіння, його форми і види. Оцінювати систему пожежної безпеки, пожежобезпечність речовин, способи і засоби пожежогасіння. Визначати дії під час пожежі та евакуації. Розробляти план евакуації на випадок пожежі та заходи з попередження пожеж.	Тести, контрольні запитання, завдання для індивідуальної роботи, завдання для самостійної роботи.
5	Тема 5. Соціально-політичні небезпеки, їхні види та характеристики.	Оцінювати можливості соціально-політичних конфліктів та тероризму. Вміти діяти при виникненні терористичної загрози та захопленні в заручники. Оцінювати вплив інформаційного чинника та	Тести, контрольні запитання, завдання для індивідуальної роботи, завдання для

		маніпулювання людською свідомістю на безпеку суспільства. Знати дію шкідливих звичок, соціальні хвороби та їх профілактику. Оцінювати соціальні та психологічні чинники ризику і поведінкові реакції населення у НС.	самостійної роботи.
6	Тема 6. Застосування ризик-орієнтованого підходу для побудови імовірнісних структурно-логічних моделей виникнення та розвитку НС.	Оцінювати загальну можливість ризику та концепцію прийнятого ризику. Розуміти суть індивідуального ризику та методи визначення ризику. Знати головні етапи оцінки ризику, розподіл підприємств за ступенем ризику їхньої господарської діяльності та принципи забезпечення безпечної діяльності.	Тести, контрольні запитання, завдання для індивідуальної роботи, завдання для самостійної роботи.
7	Тема 7. Менеджмент безпеки, правове забезпечення та організаційно-функціональна структура захисту населення та адміністративних одиниць у НС.	Знати основні законодавчі та нормативні акти з питань безпеки життєдіяльності, управління та нагляд за безпекою життєдіяльності, структурно-функціональну схему державного управління безпекою та захистом у НС в Україні. Розуміти принципи та методи забезпечення безпеки життєдіяльності у НС. Організовувати нагляд і контроль за дотриманням вимог безпеки, систему інструктажів. Розробляти програми підготовки населення до дій у НС.	Тести, контрольні запитання, завдання для індивідуальної роботи, завдання для самостійної роботи.
8	Тема 8. Управління силами та засобами під час НС.	Знати порядок надання населенню інформації про наявність загрози або виникнення НС, правила поведінки та способи дій в	Тести, контрольні запитання, завдання для індивіду-

	умовах НС, загальні відомості про евакуацію. Організувати життєзабезпечення населення в НС. Взаємодіяти з евакуаційними органами відповідно до їх функції і завдань, планувати евакуацію та забезпечувати евакуаційні заходи. Розбиратись в порядку проведення евакуації. Вміти надати першу домедичну допомогу потерпілим під час НС.	альної роботи, завдання для самостійної роботи.
--	--	---

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни

Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Практичне заняття	40
Самостійна робота	5
Індивідуальне завдання	5
Тестування	50
Максимальна кількість балів	100

5.Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Робота на парах	Оцінка за самостійну роботу	Оцінка за індивідуальне заняття	Тестування	Разом
40	5	5	50	100

• Оцінювання відповідей студентів на практичних заняттях відбувається за 100 бальною шкалою.

- По завершенні теоретичного навчання середнє арифметичне усіх отриманих оцінок у 100-бальній шкалі множиться на ваговий коефіцієнт 0,4, відповідно – максимальний бал за усі отриманні заняття у підсумку може скласти 40 балів.

- Оцінювання за здачу тестів відбувається у 100-бальній шкалі, отримана оцінка сходиться на ваговий коефіцієнт 0,5.

- Підсумкова оцінка за вивчення дисципліни складається із математичної суми балів за роботу на парах (максимально – 40 балів), отриманих балів за самостійну роботу (оцінка виставляється у 100-бальній шкалі і множиться на ваговий коефіцієнт 0,05, відповідно максимальний бал за самостійну роботу може скласти 5 балів), оцінки за індивідуальне завдання (оцінка виставляється у 100-бальній шкалі і множиться на ваговий коефіцієнт 0,05, відповідно максимальний бал може скласти 5 балів) і оцінки, отриманої за тестування (максимальний бал – 50 балів), що в сумі максимально може скласти 100 балів.

- При виставленні балів за модульний контроль оцінюються: рівень теоретичних знань та практичні навички з тем, включених до змістових модулів, самостійне опрацювання тем, опрацювання завдань, підготовка презентацій доповідей, підготовка індивідуальних завдань тощо.

- Якщо студент не складав змістовий модуль з поважних причин, які підтверджені документально, то він має право на його складання з дозволу зав. кафедри (за заявою).

Критерії оцінювання за 100-бальною шкалою:

- 90-100 балів – Студент вільно володіє навчальним матеріалом; висловлює свої думки; творчо виконує індивідуальні та колективні завдання; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань; вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення власних знань; комунікативні уміння та навички сформовані на високому рівні; може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання і оцінити результати власної практичної діяльності; виконує завдання, не передбачені навчальною програмою; вільно використовує знання для розв'язання поставлених перед ним завдань.

- 70-89 балів – Студент вільно володіє навчальним матеріалом, застосовує знання на практиці; узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає незначні граматичні помилки у порівняннях, формулюванні висновків, застосуванні теоретичних знань на практиці; за зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою; має стійкі навички виконання завдань.

- 50-69 балів – Студент володіє навчальним матеріалом поверхово, фрагментарно; на рівні запам'ятовування відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків; знайомий з основними поняттями навчального матеріалу; комунікативні уміння та навички сформовані частково; під час відповіді допускаються суттєві граматичні помилки; має елементарні нестійкі навички виконання завдань; планує та виконує частину завдань за допомогою викладача.

- Менше 50 балів – У студента не сформовані комунікативні уміння та навички; студент допускає велику кількість граматичних помилок, що ускладнює розуміння; студент не володіє навчальним матеріалом; виконує лише елементарні завдання, потребує постійної допомоги викладача.

6. Ресурсне забезпечення.

Матеріально-технічне забезпечення: мультимедіа (відеофайли, рисунки, схеми)

Література:

1. Безпека людини у сучасних умовах: Монографія / В.В. Березуцький, Н.Л. Березуцька, А.О. Богодист та ін.; За заг. ред. проф. В.В. Березуцького. – Харків: ФОРМ Мезіна В.В., 2018. – 208 с.
2. Кіт Л.Я. Основи рятування і збереження життя людини, яка перебуває у невідкладному стані / Л.Я. Кіт, Н.В. Наливайко. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. – 132 с.
3. Запорожець О.І. Безпека життєдіяльності.- Харків: В-во: Центр навчальної літератури, 2019. - 448 с
4. Атаманчук П.С. Безпека життєдіяльності. Навч. посіб./ П.С. Атаманчук, В.В. Мендерецький, О.П. Панчук, О.Г. Чорна. К.: Центр учбової літератури, 2015. 276 с.
5. Мягченко О.П. Безпека життєдіяльності людини та суспільства: Навч. пос. К.: Центр учбової літератури, 2016. 384 с.
6. Запорожець О.І. Безпека життєдіяльності. Підручник. К.: ЦУЛ, 2016. 448 с
8. Бедрій Я.І. Безпека життєдіяльності: Навчальний посібник/ Я. І. Бедрій. К.: Кондор, 2015. 286 с

7. Контактна інформація

Кафедра хімії середовища та хімічної освіти
м. Івано-Франківськ, вул. Галицька, 201б, каб. 718
тел.(0342)59-61-63, ksece@pnu.edu.ua,

Сторінка в соцмережах: <https://www.facebook.com/groups/1555958384452150>

Викладач: Матківський Микола Петрович, кандидат технічних наук, доцент,
доцент кафедри хімії середовища та хімічної освіти,

Тел. +38-097-37-78-123,

mykola.matkivskyi@pnu.edu.ua

8. Політика курсу.

Академічна доброчесність	Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету: ➤ Кодекс честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»
--------------------------	--

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науководослідній роботі студентів ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». ➤ Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» ➤ Положення про запобігання академічному плагіату у ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”. ➤ Склад комісії з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”. ➤ Лист МОН України “До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності” <p>Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням: https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/</p>
<p>Пропуски занять (відпрацювання)</p>	<p>Можливість і порядок відпрацювання пропущених студентом занять регламентується «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника ” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) (див. стор. 4.). Ознайомитися з положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>
<p>Виконання завдання пізніше встановленого терміну</p>	<p>У разі виконання завдання студентом пізніше встановленого терміну, без попереднього узгодження ситуації з викладачем, оцінка за завдання - «незадовільно», відповідно до «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника ” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) – стор. 4-5. Ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>

Невідповідна поведінка під час заняття	Невідповідна поведінка під час заняття регламентується рядом положень про академічну доброчесність (див. вище) та може призвести до відрахування здобувача вищої освіти (студента) «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до п.14 «Відрахування студентів» «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти» - ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативнідокументи/polozhenja
Додаткові бали	Отримання додаткових балів за дисципліною можливе в разі виконання індивідуальних завдань, попередньо узгоджених з викладачем. Перелік індивідуальних завдань міститься у навчальній програмі до курсу. Також за рішенням кафедри управління та бізнес-адміністрування студентам, які брали участь у науково-дослідній роботі (роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій), а також були учасниками олімпіад, конкурсів, можуть присуджуватися додаткові бали «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника ” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) – ст. 3.
Неформальна освіта	Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №819 від 29.11.2019) - https://nmv.pnu.edu.ua/нормативнідокументи/polozhenja/

Викладач _____ М.П.Матківський